

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

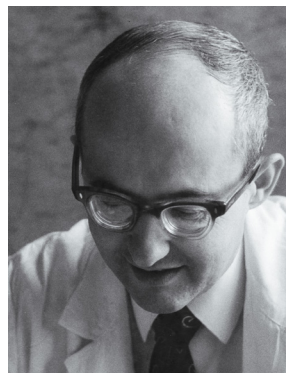
JERZY JAWORSKI (1930-2022)

Prof. dr. hab. inż. Jerzego Jaworskiego zapamiętamy nie tylko jako wybitnego, światowej sławy uczonego, ale także społecznika, który z oddaniem służył instytucjom, instytutom i organizacjom społecznym. Profesor Jerzy Jaworski urodził się w 1930 r. w Katowicach, a jego kariera naukowa rozpoczęła się we Wrocławiu, gdzie w 1957 r. ukończył Wyższą Szkołę Rolniczą na Wydziale Melioracji Wodnych. Następnie podjął pracę jako asystent, a później adiunkt, w Zakładzie Dendrologii PAN w Kórniku koło Poznania.

Profesora interesowały problemy klimatu i wody. Po czterech latach od zakończenia studiów uzyskał stopień doktora nauk technicznych za pracę *Transpiracja i parowanie młodych drzew topolowych na tle innych czynników bilansu wodnego*. W roku 1964 i latach następnych pracował w IGW, następnie w PIHM i IMGW-PIB. Stworzył pracownię i został jej kierownikiem, w której wspólnie z zespołem prowadził badania nad bilansem cieplnym rzek i jezior obciążonych wodami podgrzаныmi. Wyniki były podstawą pracy habilitacyjnej pt. *Bilans cieplny i prognoza zmian temperatury rzeki wykorzystywanej w procesie chłodzenia wód podgrzanych*. Był zaangażowany w wykonywanie opinii i ekspertyz dla potrzeb podmiotów zagranicznych. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych Jerzy Jaworski uzyskał w roku 1972 na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

W 1983 roku Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego. Profesor Jerzy Jaworski mimo tytułów i zmian stopni naukowych nie ustawał w prowadzeniu badań naukowych, które obejmowały coraz szerszą problematykę. Uwagę zwracały prace dotyczące modelowania matematycznego procesów ewapotranspiracji i parowania terenowego, a także wpływu zmian klimatu na procesy hydrologiczne. W latach 1992-1994 był wykonawcą projektów *Scenariusze zmian klimatu* i *Ocena wpływu zmian elementów klimatu na obieg wody w zlewni*. W tym okresie koordynował realizację projektu Światowej Organizacji Meteorologicznej *WMO Project on Estimation of Areal Evapotranspiration*.

W pierwszych latach XXI wieku działalność naukowa Profesora skupiała się na kompleksowych badaniach hydrologicznych i hydrometeorologicznych, które mają istotne znaczenie w modelowaniu odpływu. Zajmował się również zagadnieniami bilansu wod-

nego rzek i jezior, a w szczególności obiegiem wody w zlewni. Zorganizował pierwszą w Polsce reprezentatywną zlewnię badawczą dla potrzeb identyfikacji parametrów modeli hydrologicznych i weryfikacji modeli. Ta działalność i wykonane opracowania zostały nagrodzone nagrodą I stopnia Dyrektora Instytutu. Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej otrzymał Profesor wspólnie z Urszulą Soczyńską za opracowanie programu organizacji systemu zlewni reprezentatywnych w Polsce i książkę *Procesy hydrologiczne*. Kierował badaniami wpływu zrzutu wód podgrzanych do rzek i jezior na ich termikę i bilans cieplny. Grupa badawcza działająca w tym zakresie współpracowała z Funduszem Socjalnym ONZ i uzyskała jego wysoką ocenę, a Profesor Jerzy Jaworski został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. Ukoronowaniem jego pracy badawczej nad parowaniem terenowym i ewapotranspiracją było opracowanie dwóch fizycznie uzasadnionych modeli matematycznych, które okazały się lepsze od dotychczas stosowanych. Zostały one zweryfikowane w zlewni Wilgi i Regi oraz w zlewniach rzek Holandii i Australii. Działalność naukowa Profesora była poparta głęboką wiedzą z dziedziny hydrometeorologii, hydrologii, statystyki matematycznej, fizyki i ekologii, stąd też trudno jego dorobek naukowy zakwalifikować do jednej dziedziny naukowej.

Jerzy Jaworski opublikował ponad 100 prac naukowych, z czego 17 w języku angielskim, a 3 w języku niemieckim. Jako wybitny uczony potrafił umiejętnie łączyć badania teoretyczne i eksperymentalne w rozwiązywaniu skomplikowanych problemów naukowych. Był nie tylko człowiekiem nauki, ale także działaczem, który uważał, że nauce można służyć w inny sposób. Wypromował trzech doktorów, był recenzentem wielu prac doktorskich i habilitacyjnych. Organizował konferencje i sesje naukowe, wygłaszał liczne referaty w kraju i za granicą. Był członkiem Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Dekady Hydrologicznej, a w latach 1971-1990 Sekcji Hydrologii Komitetu Gospodarki Wodnej PAN, przewodniczącym podkomisji 8KRPG-PAN oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Nauk Fizyczno-Geograficznych Uniwersytetu Warszawskiego. Jako członek PTGeof. od 1961 r. do końca swojego bogatego życia Jerzy Jaworski pracował w Radzie Redakcyjnej Przeglądu Geofizycznego. W roku 1967 powierzono mu funkcję Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego PTGeof., którą pełnił do roku 1984. Rok później Profesor został wiceprezesem Zarządu Głównego PTGeof.

Prof. dr hab. inż. Jerzy Jaworski to wybitna postać w dziedzinie eksperymentalnych badań naukowych i organizacyjnych. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Zarządu Głównego PTGeof. przyznano Mu nagrodę naukową im. Profesora Mariana Molgi za pracę naukową szczególnie przydatną dla rolnictwa. Za całokształt działalności w zakresie współpracy z Uczelniami i instytucjami naukowo-badawczymi Zarząd Główny PTGeof. przyznał Profesorowi nagrodę I stopnia za osiągnięcia naukowe w dziedzinie geofizyki. W roku 1996 Profesorowi nadano godność członka honorowego PTGeof.

Wspaniałą osobę, oddaną społecznej działalności sercem i duszą, życzliwy, zawsze uśmiechnięty, nigdy nie odmawiał pomocy. Chylę głowę nad tą wspaniałą, twórczą i godną naśladowania postacią.

Alfred Dubicki